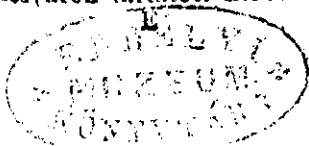

A' ROMAI TSASZARIES AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indít **BÉTSBŰGL** Kedden 17. Januáriusban 1792.

Belső elegyes Tudófitatok.

Csáky Jozef Ur ő Exja (nem János) a' F. Udv. Magyar Kantzellárián a' V. Cancellárius. — Az Erdélyi nagy Fejedelemségbéli Országos Követtségnek Febr. 15-dikén lélsen a' 2 Magyar Haza édes Attyánál 's Fejedelménél *audentiája*, azért ezen Követtség már, a' mint értjük, útban vagon, és jő Béts felé. — A' Török Követ-is tsak a' Izom-lzédban, és minden óráu itt lélsen. — A' fok Pá-ba között fokszor el-vez a' gyerek! jól tudják ezt a' háltsébb Fejedelmek-is; azért kívánnak majd minden dologban magok belé tekinteni, és arról bizonyos Tudófitást venni. — Az Illyriai Nemzet, bizonyos panaszát terjesztette völt ő Felsege elö-be, a' Temesváron tartatott Zsinatból. Völtakép-
pen

pen való esmerettséget kívánván venni ö Felsege a' dolognak miben létéről, vizsgáló Biztosokká (Kommisszáriusokká) rendelte-ki: Temes Vármegyei Főispány B. *Splényi* Josef, és az *Illyriai* Kántzelláránál Udv. Tanácsoságot viselő Generál *Szejutfuz* Urakat.

Ugy értjük, hogy négy száz Magyar Országjak bé-ütöltek, fegyveres kézzel Moráviába. Ott rontottak, pusztítottak, 's egy Morvai Lakost agyon-löttek; mást pedig meg-sebesítettek. — A' további erőszakoskodásoknak meg-akadályoztatására: Katonáság rendeltetett oda leg-ottan a' *Kinszky*, és *Mitrorfszky* Regementjéből. — Inzsiner Kapitány G. *Mottet* a' Kiss fő Hertzegek mellé jött Májori Ranggal. — Az *Erdödy* Húszár Sergénél volt 2 Kapitány *Godor* Ur, egy jó reménységű ifjú Tiszt meg-holt. — Meg-holt Kap. B. *Haugvitz*; nemkülömben Oberster-Gr. *Szukkovszki* az örökké-valóságba költözött.

A' Bétsi Udvari *Juvelier* (drága kövekből dolgozó Mester nem régiben 965-ezer 600 R. f. nyert azokért a' drágaságokért, melyeket a' 3 Koronázásra készített, és a' mondatik, hogy ezen 3 Koronázás ö Felsegének 9 milliom 500-ezer forintokba került legyen.

Közönséges hír, hogy az ifjú Gr. *Grafsalkovits* az Uralkodó Hertzeg *Eszterházy* Antal edgyik Leányával jegyben legyen. Az öfzve kelés még eszterházy mülva, Eszterházában fog tartatni.

A' Hadi Gazdaság dolgában öfzve-gyült fő Vezérek Tanács gyűlése a' múlt Szombaton vala leg-előbbször, a' mi Korona Hertzegünk F. *Ferentz* fő Hertzeg *Præsidiuma* alatt.

Az Udvari *Dicastériumokról* és más Táblákról az a' közönséges vélekedés, hogy minden évről nagy változásokat fognának szenvedni; nevezetesen a' Bétsi Város Magisztrátusbéli Tisztviselők meg-fokasíttatnak, és fizetések-is neveltetik. Ennekutáni az ugy nevezett *Politikus* Bünyösöket nem a' Város fog-házába, hanem a' Politzáj háznál egy e' vég-re

re különösen fel-állított árestom. Házbá vizzik a' vállatásra. — Mióltától fogva a' Katonai vigyázat mind éjjel, mind nappal meg-sokosodott Bétsben, a' rettentő történetek-is meg-szüntenek.

Egy árva és ügye fogyott nemes ifjabból állandó Ts. Királyi Académia vagyón, a' mind mondják munkában; melly olyan forma lészen, mint vala hajdon a' *Collegium Theresianum*; és ebben a' nemes ifjak *Filosofiót* és Törvényt fognak a' Hazaédes Attya költségén tanulni, és ezen Akadémia a' *Dikasteriumok* alatt lészen.

Dec. 30 dikán azt írják Párisból, és majd minden nevezetes ujság Levelek tellyesek vele, hogy a' *Houillei* Plébánus egy *Komédiában* tántzáló igen szép Léányt vett légyen el-fel-ségűi. Az ide való Pülpök Góbel Ur meg tudakozta a' maga Ekklesiájától, ha nem vólna e' ellenekre, 's ezek azt felelték, hogy az ő Papjokkal tellyes meg clegedéssel vagynak; azon szenélyt pedig magának nem nekik veszi Fel-ségűi; azért ha a' Papnak tettik, nekik éppen nints ellenekre — így az egész házofság annak rendi szerint véghez menne — és a' történet igaz.

Egy *Lentulay* nevű N. Magyar Királyi Tetsőrző Tiszt meg a' múlt esztendőben ment vala Hazájába *Horváth* Országba szabadsággal, kinek Dec. 20 dikáig vizsza kellett vala Bétsbe érkezni, és minthogy a' mái napig is vizsza nem érkezett, egy előbb nem tudatik vala hóli léte. Már most úgy tudositatunk, hogy ezen nevezett Gárda Tiszt Ur a' meg áradott Száva vizén jöven keresztül 2 embereivel, kiket édes Attya vele küldött vala, hajójak véletlenül a' vízbe fordált, a' vele vólt két emberek azonnal a' vízbe vesztenek; a' Tetsőrzőt ugyan nagy bajjal kifogták, és a' vizet belölte ki folytatták; de a' ké meg-is 3 órák után adván egy kis jelt életéről, a' szomszéd Helységbéli *Notárius* a' Vitze Ispáynak öly tudositást tett rólla, hogy alig lehet éléthez reménység. Ezen Tiszt Urról a' további tudositást ezután várjuk.

Hertzeg *Polignac*, ki már jó ideje hogy Bétsben múltat, a' napokban el-útozék innen, még pedig a' mint mondják a' Felségnek ezen kegyelmes jelentésére, hogy Bétsből való el-távozása által nagyon kedves dolgot tselekednék a' Hertzeg ö Felsege előtt. Némelly szabad szovai által fogta a' Hertzeg ezen Fels. parantsolatot maga ellen adattatni.

Egy máj Statistikus a' többek közt e' következőket jegyzette-fel az Auszriai Birodalomról: — Minden nevezetesebb Auszriai örökös tartományok együtt véve 10,320 Négyfzeg mért-földeket foglalnak magokban. Ezekből Tseh Országra 909 — Morvára 396 — Auszr. Sléiára 81. — Gallitziára és Lodomériára 1300 — Bukovinára 178 — Erdélyre 1050. — A' Temesvári Bánátusra 801. — Tót Országra 328. — Horváth Országra 471. — Magyar Országra 2710. — Mántuára 40. — Májlándra 152. — Geldriára 8. — Limburgra 10. — Luxemburgra 158. — Námurra 20. — Hennegaura 42. — Flandriára 115. — Brábántziára 116. — Alsó Auszriára 407. — a' Felsőre az *Inn* vidékivel edgyütt 230. — Stiriára 440. — Karinthiára 191. — Karnioliára 214. — Friolra 60. — Triestre 9. — Tirolisra 426. — a' Svéviai Auszriára 40 Négyfzeg mértföldek esnek.

Ugyan ezen számlálás szerint az Auszr. Birodalom lakosinak száma 19 vagy 20 Milliokra tétetik; mert éppen bizonyosan nem lehet tudni. Ebből Tseh Országra 2,266,000. — Morvára 1,137,000. Auszr. Sléiára 248,000. — Gallitziára és Lodomériára 2,797,000. — Bukkovinára 132,000. — Erdélyre 1,250,000. — A' Temesi Bánátra 60,000. — Toth Országra 280,000. — Horváth Országra 370,000. — Magyar Országra 3,170,000. — Mántuára 170,000. — Májlándra 940,000. — Geldriára 28,000. — Limburgra 48,000. — Luxemburgra 380,000. — Namurra 94,000. — Hennegaura 200,000. — Flandriára 570,000. — Brábantziára

bántziára 360,000. — a' Svéviai Auftriára 117,000. Alsó Auftriára 1,685,000. — — Felső Auftriára 550,000. — Stiriára 760,000. — — Kárinthiára 290,000. — Kárnioliára 400,000. — — Friolra 115,000. — Triestre 21,000. — Tirolisra pedig 590,000 lakosok tétetnek.

Az egész Birodalomban 1110 Városok, 1572 mező Városok, és 60-ezer faluk számlálatnak.

Szobenzé lett bé-meneteléről a' Követnek, ezeket olvastuk más tudósításokból:

Az alatt mig keresztül mentek a' Városon, mindég vert egy kis dobot egy Török; a' Követtség' Papja pedig el-kiáltotta magát, 's egy néhány török szóknak ki-mondása után megintj el halgatott. — Karátson első napján hideg-lelése vólt a' Követnek; még-is szivelesen fogadta a' látogatására ment Uraságokat. Karátson' második napján, majd másfél órát töltött B. *Brukenthal* Sámuel Ur' gazdag Könyvtárjában. — A' melly *Perfiai* Könyvről említettük vólt közelébbi Levelünkben, hogy annak foglalatiát könyv nélkül mondta a' Követ *Haphyzi* nevű *Perfiai* Poéta' Versei vóltak. Esmertes vólt előtte a' Frantzia *Enciclopedia*, ugy nem külömben *Choiseulnek*-is — néhai Konstantzinápollyi Frantzia Követnek — ama' gyönyörű munkája: *Voyages pittoresque de la Grèce*. *Voltér'* képét nagy tisztelettel szemlélte. A' festett kép-házakban-is szinte egy óráig mulatott. Leg-inkább meg-akadt a' szeme *Titian'* festésein, és *Sz. Hieronimus'* képén, mellyet *Guido Reni* festett. — Emlitést érdem.

Idemlenek azon szavai a' Követnek, mellyekkel fe-
 lelt az ötet meg-tisztelt Katholikus Papságnak: —
*, Ajánlom magamat az Urak' ájtatosságába. Min-
 nyájunknak azon egy Istenünk vagyon: csak külömbözö
 nyelveken nyujtsuk fel hozzá könyörgésünket.* — —
 Éstve, meg-jelent a' Teátrumban, 's tapsolással fo-
 gadtatott. Meg-értvén a' Tolnáttól, hogy az ő
 tiszteletére lett légyen a' tapsolás: fel-ugrott leg-ot-
 tan a' Lozséban lévő székre, 's mejjére tévén ke-
 zét, nagy magá meg-hajtásával közönte a' Publi-
 kumnak eránta mutatott hajlandóságát.

Nagy Szintzén 4-dik Januari. — Ezen ujj ez-
 tendőben kívántam volna az Urnak valami örven-
 detes ujjssággal szolgálni; de minthogy a' gonofzság
 igen ki-áradott a' föld színére, most sem kedves-
 kedhetek mással, hanem szomorúval. A' múlt Sz.
Isván Mártirom estvéjén; vagy már mások szerint
 virradtkor *Koloss* nevű helységben, kegyetlen, és
 minden Keresztény embernek szívet által ható tör-
 ténét esett, mellyet egy örög embernek szavai után
 e' képpen jelentek az Urnak. A' Házi Gazda, (nem
 tudatik mi-némű környülállásoktól 's okoktól indít-
 dítatván) szörnyün réá rohan a' feleségére, 's leg-
 először-is a' két szemét egymás után ki-vájta; az
 után az egy karját három izben körül mettzette,
 a' más kezét pedig három darabra törte, és Afz-
 szonyi Méhe táján, (mellyet pedig szívem fájdal-
 ma, és a' szemérem nem-is engedte hallanom) ve-
 szedelmes és felette fájdalmas sebeket ejtett rajta;
 és végtire a' gyötrelmét meg-akarván még-is szá-
 porítani, a' köldökjét ki-vágta, és az érvel együtt
 ki-vonta. 'S úgy holt elevenen ötöt ott hagyván,
 el-mene a' szomszédjához, 's mondá néki, most ra-
 gadják az Ördögök a' Feleségemet pokolba. A' Há-
 zi Gazdaszszony szinte Vatsorát találván az Ur-
 nak 's Tselédjének, 's ezt fel-adván, oda szalad
 látni a' szomszédnéját mi baja lett: mellyet pedig
 már halvatalálván, egynek másnak bé-súgta, úgy
 hogy többen oda gyülekezének, és minthogy talán

a' gyilkos nem-is tagadta a' gonosz téteményét, ötöt meg-fogták, és rendelési tevécnek, hogy a' Magisztrátusalis Tömlöztben Nyitrára ötöt el-küldjék. A' minthogy ugyan azon napon el-indultak véle egy szekeren, de a' rosz út miatt bé nem érhettek Nyitrára, hanem *Apony* nevü helyységben meg-háltanak. 'S ott a' *Biró* házánál meg-hálván, a' *Gerendára* lántzot kötötenek, és a' gonosz-tévöt lántzra tsukták, és bátrak lévén, hogy ő maga-is el-nem szökik, 's ha akarna-is el nem szökhetik, yatsora után egyenként le-hevertek, 's el-is aludtak. Az álnok gyilkos pedig, maga magának Törvényt szolgáltatót, hogy a' ki erőszakosan megölte a' Hites Társát, méltó erőszakos halált, 's nem tsak, a' mostani Törvény szerint, árestomot szenvedni, 's nem lévén ki tett volna néki gátlást, ugyan azon lántzot tekerte a' nyaka körül, 's meg-füladott benne. Kit fel-serkenvén a' *Strázsája*, már holtan találta. Ezt meg-tudván a' falusi *Birák*, mind a' falusi *Birát*, 's mind pediglen a' *Kolosi* embereket Nyitrára vitették, a' holt test pedig miképpen takarítottattel-, még eddig semmit sem hallani felölle. Nem de nem nem jobb-é az el-választást meg engedni az olyan *Házásoknak*, kik tellyességgel nem alhatnak egymással? Valóban a' *T. T. Papi Rendnek* köteletségében járó dolog volna, hogy mindenkor ugyan, de kivált akkor, midőn a' falukat 's házakat járják, ne tsak adományt szedjenek a' házi *Gazdáktól*, hanem ugyan igaz keresztényi *Papi áldást* osztszanak, és a' vétkezeket *Atyai Intéssel* meg-dorgállják, és kivált az *Isjakat* a' jó erköltsékre tanítsák. De ebben a' *Lelki Pásztorok* igen fogyatkoznak; a' nyájnak kövérjével élnek, és ha a' halgatók a' tzerémoniaís *Törvénye* szerint az *Ekklesiának Templom*-ba el-járnak, a' *Moralításra* őket a' *prédikáló* széken kívül nem igen oktadják. — A' hir tsak egy *paraszt relatiojából* terjed, de néha a' *Paraszt* igazat mond, 's néha a' *Nemes* is hazugságot szól.

Negyedik Elmélkedés Magyar Ország' Koronájáról.

A' *Hadi Történetek* nevezetű Bétsi Magyar Újságoknak Irói a' közelebb el-múlt Novembernek közepe táján a' Magyar Koronáról ismét egy különös tudósítást hirdettének ki, mellyet valamely nevetlen Hazafi tett-fel a' ki-hirdetésre, mellyben azt kívánta értésünkre adni, hogy a' mostan el-múlt Török háborúnak alkalmatosságával Bukereftben, Oláh Ország népes Városában, ama híres fő fő Hadi-Vezér *Koburg* Hertzeg, szállásán látott-é? vagy talám tsak hallott lenni egy 800 esztendős Görög Historicus Könyvet, mellyben a' mi szentséges Koronánknak formája le-rajzoltatva, alkotmánya pedig le-irva találtatik; a' mellyel régenten valamely Görög nevezetlen Tsászár egy nevezetlen Magyar Hertzeget meg-ajándékozott, midön Kerefténné létekor egyetlen egy nevezetlen Leányát annak feleségül adta, és egyfzersmind Magyar Országhoz tartozó minden ő julsáról örökösen le-mondott volna. Ez a' bizonytalan Historiátska, a' mint látzik, tsupán tsak arra megyen-ki, mintha mondotta volna a' nevezetlen Hirt-mondó, hogy látta, vagy hallotta volna ő nem régiben, hogy a' Velős-kontz a' maga feje felett erre vagy amarra sebesen kereftül által repült volna. Nem kevés gyalázatjokra szolgálna az a' Magyar Orzági Tudósoknak, ha minden Görög Historicusoknak nyomtatásban világra ki-jött munkáikba mind eddig belé nem tekintettek, és annak a' nevezetlen Tudósítónak a' Koronáról fellyebb említett beszédire reá nem akadtanak volna.

De mig ez a' Bukerefti Görög Historicus Oláh Orzágból hozzánk el-érkezne; látsunk mi e' tekintetben némelly bizonyosabb dolgokat a' kezünkön forgani szokott Görög Irókból. Talám szintén annak a' szagát érzette-meg az érdemes Tudósító, a' mit *Scylitzes Curoputata* a' XI-dik Században élt Byzantiumi Görög Iró beszéll a' maga munkájának éppen tsak nem végezetén, hogy midön *Nicephorus*

Botaniates hajdani Görög Tsászfár, a' ki Dukás Mihályt Tsászfárságától meg-fosztotta, a' Duna mellyéki tágas térségeken lakozó Scytháknak két hatalmasabb tsordától (Horda) *Puczindozesehtől*, és *Comanusoktól* gyakran háborgattatnék, olztán vélek meg békélvén szövetséget szerzett, azon frigy-kötésnek meg-erősítésére a' Magyarok Királyaival is ölfve-barátkozott, a' kit a' Görög Iró *Κεάλης Ουγγυζίας*, *Ungarias Kralesnek*, az az: Magyar Ország Kralesének nevez, és imé az így nevezett Magyar Ország' Királyaival kötött szövetségnek örökös fenn tartására a' maga Némmének Leányát, *Synadenét*, feleségül ajánlotta, sőt nékie-is adta, vele-is élt Házaságban sziatén a' Királynak haláláig, ekkor olztán ez a' *Thsodulus Synadenestől* származott *Synadené* nevű Magyar Királyné visszazért Byzantiumba a' maga születése földére. Jóllehet *Scylitzes Curopalata* ugyan nevét a' Magyar Királynak itt nem említi, hanem tsak *Ungarias Kralesnek*, az az: Magyar Ország' Királyaának nevezi, de *Boufinius* második Tizedjének harmadik Könyvében ugyan azon Királyt, a' kivel Nicephorus ölfve szövetkezett, világosan *Geisának* mondja lenni: de egy átaljában nem-is lehet másképpen lenni a' dolognak, mert *Nicephorus Botaniates* Imperator, *Geisa* Magyar Király, és *Scylitzes Curopalata* Historikus-is, mind hárman éppen szintén egy időben edgyütt éltenek, ha az elztendöket az elztendökkel, szorosán edgybe vetjük.

Ezek szerint Görög Országai Leány lévén *Geisának* a' felesége, még pedig a' mint fellyebb látánk, *Nicephorus Botaniates* Görög Tsászfárnak igen közelről való rokona, nem tsuda tehát, hogy szentséges Koronánkon *Despotasnek* neveztetik a' mi *Geisa* Királyunk, mert ugyan-is annak alsó karimás kerületin a' Királynak képe alatt így folynak sorjában szóról szóra az Igék: *Γωβιτza Δισποτης Πισος Κεάλης Τυραντας*, az az: *Geobitza (Geisa) hiv*, vagy *hüségés Despotes*, *Turciának* (Magyar Országának) Királya.

A' *Dukás* nevezetű Tsászfároknak idejekkora a' *Constantinapollyi Udvarnál* a' *Despoták* titulusa volt a' leg-első méltóság az Imperátoroké után, jól lehetök lemmi hivattalt nem viseltének légyen-is, a' mint a' XV-dik Századtól fogva az Arany-gyapjas Vitézek, és azután elől-állott egyéb fényes tizmerű Rendek mind e' máj napiglan szoktanak lenni: Ilyenek vóltanak többnyire a' Tsászfároknak Fiai, Attyafiai, Vejei, és egyéb rokoni. Vagyon kezünknel *Romanus Diogenes* Görög Tsászfárnak ily görög fellvül való irással egy régi pénze: ΡΩΜΑΝΩ ΔΕΣΠΟΤΗ ΤΩ ΔΙΟΓΕΝΕΙ: az az: *Romanus Diogenes Despotának*: melly akkor veretett, midön *Constantinus Dukás* Tsászfárnak Özvegyét, ama szerentséitlenül járt *Dukás Mihály* Imperátornak az Annyát, *Eudociát*, feleségül el vette, és az egész Nap-keleti Birodalomnak igazgatásában annak társává, *Corregensévé* lett: még *Alexius Comnenus*nak ideje után-is mindenkor elébb valók vóltak a' *Despoták* még a' *Szbaszocratereknel*, és *Cészfároknál*-is, az az: a' második és harmadik fő Uralkodóknál-is. Az ily *Despotáknak* szokott megkoronáztatását, nem külömben *Koronájoknak* formáját, alkotmányát, ékességét eléggé elől-belzelli *Coedinus* Görög *Historicus* a' *Constantinapollyi* minden viselt Hivatalokról irott Munkájának XVII-dik Könyvében.

Despota senki nem lehetett, hanem ha *Constantinapollyban* lévén lakozása, az Imperátornak jelenlétében nagy pompával megkoronáztatott az Imperátorok által annak távol létében, akkor a' *Despotusi Koronával*-is megajándékozott: ilyen *Despoták* vóltak *Peloponesusnak*, *Aetoliának*, *Épirusnak*, *Serviának* *Despotesi*, ilyen *Despota* vólt *Chaganus* a' *Hunnusok* Vezére, *Theophilactus Simocattának* tanubizonysága szerint a' *Hetetik* Könyvében; ilyen vólt *Böefilas* *Myfiának* *Despotese* *Cantacuzenus* első Könyvének bizonyágotétele szerint: de nevezetesen közelebb ilyen *Despotes* vólt II-dik *Geisa* *Magyar Ország* Királya-is, *Szent Lászlónak* testvér

lelvér Bátyja, a' mint a' Koronánkon lévő világos *Inscriptio* bizonyítja, a' mellyet most mindjárt oda fellyebb le-iránk.

Ezek szerint mi lehet annál könnyebben el-hi-bető dolog, hogy *Geisa* el-vévén feleségül *Synadenét*, *Nicephorus*nak közelről való rokonát, ezen Despotesi méltósággal öt-*is* meg-tisztelte, *Felsőge-si Titulus*sal, *Βασιλευς σου*, Majestas Vestra, nevezettel illette; és egyzersmind ezen fő méltóság-hoz köttetett Despotusi Koronát-*is* hozzá a' Tsászár megküldötte; annyival-*is* inkább, hogy világosan írják az Historikusok, hogy *Geisával* frigyet köt-*vén* a' Görög Imperátor, annak ajándékokat-*is* küldött bizonyosan. Ha vallyon *Synadenére-*is**, *Geisa* Királynéra, mint a' Görög Imperátornak Húgára, által szállott volna ez a' Despotesi fő méltóság, mivel még az Afzszonyi Nemmel-*is* közöltetett vólt az többnyire, és Despocnáknak, sőt Basilisáknak, hívattattak, arról semmit most mondani nem tudunk, halgatván rólla az Irás.

Olvasuk meg figyelmetesen az említett *Codinus Curopalates*nek a' Görög Udvari Hivatalokról egybe szedett Könyvének XVII-dik Részét, minémek szoktanak lenni többnyire a' Despoták számokra készítettett Koronák mind formájokra, mind egyéb ékességeikre nézve; különös szép meg-egye-ző hasonlatosságot találunk mind a' két fél között, hanem tökéletesen-*is*, mivelhogy amazok-*is*, hol egy, hol más tekintetre nézve az időknek forgások szerint változhattanak, *Codinus-*is** a' Despoták Koronájának le-irója mint egy három száz esztendő-*kel* élt későbben *Geisánál*, azomban azt-*is* ki-tudná meg-határozásképpen nekünk elől-izámlálni, minémü változásokon, tsinosgatásokon, mehetett által ez a' mi Szentséges Koronánk közinkbe lett érkezése után, leg-alább *is* a' két felemás, Görög és Deák *Inscriptio*k-ból világosan ki-tettzik, hogy a' két egymástól különböző Nap-keleti és Nap-nyugoti Nemzetségek' tudós Mestereiknek kezeken for-dult meg az időknek különböző Szakájszáiban.

A' fellyebbeknek elő-adásokból már azt-is világosabban által-érthettyük, mitsoda Korona lehetett az, melyről a' mi Historicusaink beszédjek szerint *Szent László* álmadott volt akkor, midőn *Salamon Királlyal* a' Vátzi Erdő mellett a' két pártos Atyafiak meg-akarnának ütközni, azt hirlelvén a' magok táborában, ama' mindent könnyen elhívó nép előtt, annak bátorítására, hogy látott volna *László* egy arany Koronát az Egből le-szállani a' *Geisa* fejére; holott már akkor jelen volt a' *Constantinápolyból* küldetett *Despotesi Korona*, a' mellyen *Geisának* mind Képe rajta szemléltetik, mind rajta olvastatik; azért neki bizakodván ez a' vak buzgó nép ez által a' ditső álombéli beszéd által, győzedelmet-is vettek *Salamon Királlyon*, egyszersemind a' költött álom-is ofztán bé-tellyesedett, mert nem sokára a' véres ütközet után *Geisa Székes-Fejérváratt* meg-koronáztatott azon Egből le-szállani mondatott Koronával, minthogy az előbbeni Sz. *Isvának* rendes Koronája már az előtt jó idővel Rómába el-vitetett volt *Hetedik Gergely Pápnak* hiteles tanubizonysága szerint.

Reményük, így örlődik-ki ofztán még valahára a' tökéletes Valóság. De azonban el-várjuk, e' mi beszédünkre mit fog nekünk ama *Bukerefti* 800 efszendős Görög Historicus mondani. — *Debretzenben 22-dik December. 1791.*

W. I. O. D.

Külső Országi Tadóítások.

Az 1791-ben Okt. 19-dikén Drottningholmban megkötött 21 punktumokból álló Muzka - Svéd Szövetségnek rövid foglalatja.

1.) A' *Verelai Trakta* ez által egészfzen meg-ujjittatik: — 2.) Egyik a' másik Europai Státus-saiért, Svétziára nézve úgy a' mint most magában vagyon, a' Muzka Birodalomra nézve pedig, a' mint az a' Törökkel való békeiség után fog lenni, egymás.

egymásnak költsönösön kezefséget vállalnak: —

3.) Ha valami veszedelem, vagy külső zenebona fenyegetné az ő Státuszaikat, ekkor egymást barátságosan tudósítani fogják, és a' rosz következtéseknek el kerülésére módot tanálnak; e' végre, az ő külső Hatalmafságoknál mulató követek egy mással a' leg nagyobb egyet-értésben éllyenek. — 4.) Ha valaki egyiknek ő közzüllök valamellyik Európai Státusára réá támodna, ekkor a' másik azon igyekezék, hogy az háborgásnak véget vethessen, és az ő Frigyelésnek elaget tételsen: ha pedig ez nem tanálna használni, ekkor köteles légyen az alább le-irattatandó számú Sereggel és hajókkal, az idő és mezfszeséghez képpelt 2, 3, vagy 4 hónapok alatt, a' szükséges helyre ki-állani: — 5.) *Svédzia* 8000 Gyalogokkal, 2000 Lovasokkal, hat 60 — 70 ágyus Linéás hajókkal, két 30 ágyus Frégátokkal: *Muzka Ország* pedig 12000 Gyalogokkal, 4000 Lovasokkal, kilentz 60 — 70 ágyus Linéás hajókkal, és három 30 ágyus Frégátokkal fog segittségül ki állani, még pedig tökéletesen ágyuzó készülétekkel és egyéb erőfségekkel mind a' Sergeket, mind a' hajókat ki-készítve: — 6.) A' segítő sergeket a' segítő rész fizeti, de mind az emberek, mind barmok eleségét a' segítettett fél szolgáltattya-ki: 7.) A' hajók, a' ki-indulástól fogva számláltatva 4 hónapokra rakatnak-meg eleséggel: de ha a' segítettett résznek ezekre tovább-is szüksége létzen, ő tartozik ezeket azontúl maga költségén tartani, a' másik rész pedig tsak a' tisztek 'söldjét és a' bágázsiát fogja fizetni: — Minden tizt meg-tartya a' maga Komandóját, tsak az öfve szövetekezett két-féle sergeknek rendel a' segítettett rész közönséges Vezért. Minden hadi munkákat ezen közönséges Komandót bíró Vezér a' szövetséges sergek tiztyeivel együtt tartandó tanátsban határoz-meg. Ha a' fő Uralkodó jelen vagyon, nintseu szükség a' voxoknak többségére; tölle függ az egész dolog: — 9.) Hogy a' Vezér tiztek közt vezekedés né támodjon, a' fő Uralkodó köteles, előre ki-nevezni, ha személlyesen jelen lenni nem akar, azt, a' kire

a' közönséges Vezérséget akarja bíznai; hogy ehez képpest a' segítő Hatalmasság-is idejébe ki-rendel-
 helse azon Vezért, kire a' maga segítésre küldött
 Sergének igazgatását bizni fogja: — 10.) A' segit-
 tő fergeknek tulajdon Prédikátorjaik, és szabad Val-
 lás-béli gyakoroltatásaik lehetnek. Tulajdon tiz-
 tyeik által, tulajdon törvényeik által íteltetnek-
 meg. Hazájokba szabadosan levelezhetnek: —
 A' közönséges Vezértől függenek ugyan a' segítő
 fergek: de nem lesznek őket szabad az útban egy-
 mástól igen megszé- el-szélesíteni, 's nagyobb tá-
 volságnyra ki-rendelni, mint a' segítettett résznek
 hajójit és fergeit: — 12.) A' segítő rész adja-ki
 a' másíknak segítésére küldendő fergeknek a' jó
 rendre és hadi fenytítékre szükséges parantsolato-
 kat: — 13.) Ha a' segítő fergek, a' betegéket és
 sebészeket ki-véve; 1000 emberből-álló fogyatko-
 zást szenvednének, ezt a' segítő rész pótollyá-ki a'
 maga költségén, és a' pótléket a' közelebb lévő
 háború piatzra tartozik által tenni. Egy el-veszett
 hajót ugyan a' segítő rész 6 hetek alatt tartozik
 ki-pótolni. Melly pótlékoknak nemei, ha a' háború-
 nak vége előtt végre nem hajtattathatnak, tehát egész-
 szen ki-maradnak: — 14.) Ha az 5-dik punktu-
 mban meg-határozott segítés a' meg-támogatott
 résznek oltalmára nem lenne elégséges, több segit-
 tséget-is fog a' másíktól venni illy fel-tétel alatt,
 ha ezt a' maga tulajdon fekvése meg-engedi: —
 15.) Mindenik résznek szabad lesz a' másíknak
 Statusiból az alatt, mig az hadakozik, a' háború-
 ra szükséges dolgokat, a' folyó áron vásárolni:
 — 16.) Egyik résznek-is magános frigyét az el-
 lenséggel, mind két résznek mérséklett ki-elégítte-
 tése nélkült kötni nem szabad: — 17.) A' a' rész,
 ezen Traktának helybe-hagyása után, haladék nél-
 kült egy kereskedés-béli Traktának meg kötéséhez
 fog hozzá kezdeni, melly — mivel 1792-dik elz-
 fendő alatt fog végre halytódni, tehát 1793-nak
 1-ső Januáriusáig, mind két rész azon költsönös
 házával fog élni, mellyel ezen utolsó háború-
 kez

kezdetéig élt: — 18.) Ezen Traktának még-erősítése után leg-előbbször azon regulák határozatának, mellyek szerint egyik rész a' másikat a' hajónkon szokásban lévő ágyu lövések által közönten tartozik: — 19.) *Finlandiának* határai a' Tavaszon, mind két résznek tökéletes hafzna és könnyebbsége szerint fognak meg határozatni: — 20.) Ezen szövetség 8 esztendőig fog tartani: de ennek el-telése előtt 6 hónapokkal, mind két rész köteleztetik ezen határnak hosszabb időkre való ki terjesztése felől a' maga szándékát ki-jelenteni: — 21.) A' helybe hagyásnak 6 hetek alatt, vagy ha lehet hamarabb-is meg kell esni.

Strafsburgból ezt írják, hogy Jan. 3-dikának 4-dikére virradolog egy Frantzia Nemzeti Magazin *Hagenauban* egyfzeriben 4 felől lángot vetvén 4000 'sák zab és fok más egyéb eleségek, lovak 's a' i. levének ezen tűznek prédájává. Ez által az ide való Polgárok magokat valóságos Aristokratikusoknak lenni meg-bizonyították. Nem tsak hogy magok nem oltották a' Magazinot, hanem még a' segítségre öfve szaladott parasztság előtt is minden kapukat bé-zártanak.

Trevirből ilyen hírünk érkezik közelebből, hogy a' városba már 2000 fejből álló Ts. és Királyi Sereg bé-szállottanak, és a' széleket is 6-ezeren őrzik ezek közzül, egy mért-földnyire pedig ezekhez, 1000 ki-vándorlott Frantzia Nemcesek táboroznak.

Az utolsó Amériikai háború végével fokban úgy itéltének Angliáról, hogy a' véghetetlen adótság miatt lehetetlen lenne neki a' bankerottságot fokban el-kerülni. Így ő rólla még ma-is itélnek fokban. Azonban úgy hallatik, hogy a' múlt 1791-dik esztendőben-is, noha nagy háborus készülteket tett, 8 Milliókat fizetett-le belölle, 's még-is 1,600000 font Sterlingjei fejül maradtanak. Egy font Sterlingget 2 Tsászár aranyokra számlálhatunk.

Tudósítás.

Az alább irt, meg-értvén a' közönséges Ujjsgokból, hogy Győrben valami Prédikáziók Gyűjteménye fogna némellyek által, (kik lehetsének nem tudja) mostanában ki-adattatni: kéntelenítettik mind a' maga betsületi, mind az érdemes Publicum haszna előtte forogván, arról közönséges Jelentést tenni: hogy valamint a' Győrben már ki-jött *Cathedrali Gyűjteményben* bé-iktatott egy néhány Prédikázióit, mint tsupán tsak a' Templomban, utánna futolag le irtákat és így felette igen hibásokat, magácinak nem esmérí; úgy azokat sem fogja magáéinak tartani, mellyek, a' mint hitelesen érti, neve alatt ugyan, de minden hire és akarata ellen az Uj Gyűjteményben fognak bé-tételei. Erre nézve mind a' ki-adókat kéri minden betsülettel, hogy a' főle dolgot, melly *in Republica Litteraria* nem rendszeren estik, ne tselekedjenek; mind pedig mindeneket, a' kiket illet, előre int és tiltatja: hogy a' Győrben ki-nyomatandó Prédikáziók közül egyről se gondolják azt, hogy az alább irt úgy mondott volna el, a' milyen hibáson ki-jének, hanem, valami az övének mondatnék, úgy nézzék mint a' minapiakhoz hasonló, az az tsak hallomás után, vagy hibás exemplárból öszve töldött-földött hijános munkát. Jelenti egyfzersmind, hogy az előléktől indittatván, már ki fogja *authentice* botsátani Isten segedelméből Prédikázióit, még pedig, azokat előre, a' ki-nyomatásra, annak rendi szerint készítvén. — *Debretzen 30-dik December. 1791.*

Hunyadi Ferentz Debretzeni Reform Prédikátor.

A' Kurir mellé tétetett koporsó-kö-irást, a' boldogult Gróf *Károlyi Antal* Ur ö Excja volt Titoknokja, mostan a' K. H. M. Tanátsnál ugyan tsak érdemes Titoknok, *Tek. Nittrai Mátvás* Ur, a' tiszteelt Grófnak örök emlékezetére készítette.